

Jeans

Ik was laatst bij mijn oma,
ze staaarde naar mijn knie.
'Kind, hoe jij erbij loopt,
ik weet niet wat ik zie!

Ben je misschien gevallen,
had je een ongeluk?
Zal ik je broek eens maken,
je linker knie is stuk.'

Ze haalde naald en garen,
ze vond het geen gezicht.
Je zag zomaar mijn blote been,
die open knie moest dicht!

Ik zei dat ik gespaard had
om ripped jeans te kopen,
dat het echt supermode is
om in zo'n broek te lopen.

'Jij draagt kapotte kleren',
stelde mijn oma vast.
'Nou, ik heb stapels vintage
onder in mijn kast.'

Cora de Vos

Foto: © Photoguns | Dreamstime.com

KAPOT

Pats! 'Scherven brengen geluk,' zeggen ze. Maar het kan behoorlijk vervelend zijn als iets kapotgaat – zeker als het iets dierbaars is of iets heel duurs. Gelukkig kun je een heleboel spullen laten repareren. En als het echt niet meer te maken valt, kunnen de grondstoffen gerecycled worden. Dan krijgen je spullen toch een tweede leven.

Maar kapot betekent nog meer. Heb je je longen weleens uit je lijf gelopen en was je daarna helemaal kapot? Of ben je weleens ergens echt kapot van geweest? Een vriendschap die uitging? Iemand die je beduvelde? Vertrouwen dat werd geschonden? Zulke ervaringen kunnen een grote invloed op je hebben. 'De tijd heelt alle wonden,' zeggen ze dan. Zou dat waar zijn?

Bij de poster

Waar doet je dit aan denken? Een deur die te hard is dichtgeslagen? Kogels die zijn afgeketst op een winkelruit? Welk verhaal gaat schuil achter deze plaat?

- ▶ **Associeer over de poster: Wat denken de leerlingen dat hier is gebeurd? Verzamel de verhalen die de poster zou kunnen vertellen**
- Vraag je tenslotte samen af:
- ▶ **Wat gaat er nog meer kapot?**

WERELDRELIGIES

Niet gebroken ••

Als Allah je kracht geeft, kun je het leven weer aan.

Wanneer iets van Japanse kunst kapotgaat, dan wordt dat gerepareerd met een gouden of zilveren randje. Dit wordt *Kintsugi* - de gouden verbinding genoemd. Japanners geloven dat de sporen van de breuk bijdragen aan de schoonheid van een voorwerp. Ik geloof dat dit ook zo is met mensen. Telkens als er bij ons vanbinnen iets kapotgaat, kunnen we kiezen. Maakt het ons sterker? Rapen we onze scherven bij elkaar, of kiezen we ervoor om gebroken achter te blijven? Binnen de islam geloven we in de kracht van *dua*. Dat zijn smeekbedes aan Allah. Daarmee kun je kracht vragen aan God wanneer je het moeilijk hebt. Met de hulp van Allah kun je sterker worden.

Ik geloof dat elke negatieve ervaring nodig is om ons sterker te maken. Je merkt niet altijd onmiddellijk dat je sterker wordt. Vaak is er sabr nodig, geduld en vertrouwen, voordat je in staat bent om het te zien en te ontvangen. *Zeker Allah is met degenen die geduldig zijn.* (Koran, 8:47)

Halima Özen

- ▶ **Denk je dat je sterker wordt van tegenslagen en moeilijkheden?**
- ▶ **Zo ja, hoe gaat dat sterker worden dan in z'n werk? Is het een keuze?**
- ▶ **Waarom ontleen je kracht in moeilijke tijden?**

VERHAAL

Misbruik •

Lieke verzweeg lang dat haar broer haar had misbruikt

Toen Lieke zes was, paste haar grote broer vaak op haar als hun moeder werkte. Hij was al twaalf en heel lief voor haar. Meestal. Maar soms deed hij alleen maar alsof hij lief was. Dan was alles raar, eng. Haar broer deed dan 'spelletjes' met haar die zij niet snapte. Hij zei dat ze er nooit met iemand over mocht praten. Ook niet met mama, want die zou heel verdrietig worden. Dan zou hun gezin kapotgaan.

Lieke heeft het nooit gezegd, tegen niemand. Wat had ze moeten zeggen? Natuurlijk wilde ze niet dat hun gezin kapotging. Na een paar jaar stopte het en dacht Lieke er niet meer aan. Tot ze, jaren later, iets kreeg met een jongen en soms ineens doodsbang werd als hij dichtbij kwam. Dat lag niet aan die jongen. Lieke besloot met haar broer te praten over wat hij gedaan had, vroeger. Maar hij zei: 'Dat was niks, joh, dat beeld je je maar in.' Toen ging er alsnog iets kapot tussen hen. Maar niet door Lieke. Haar broer had dat eigenlijk al kapotgemaakt toen Lieke klein was.

Hilda Algra

NB: Dit verhaal over incest kan heftige emoties oproepen in de klas of erbuiten. In elke klas kunnen incestslachtoffers zitten of leerlingen die zelf over de grens zijn gegaan, of nog gaan. Tijdig goede hulp is dan heel belangrijk:

Huisarts, vertrouwenspersoon op school, Veilig Thuis (veiligthuis.nl) of <https://mindkorrelatie.nl/onderwerpen/incest>
Leerlingen tot zestien jaar kunnen ook terecht bij de Kindertelefoon, 0800-0432

- ▶ **Wie zou er vooral hulp moeten zoeken in zo'n situatie: Lieke zodra ze zich zou beseffen dat het niet oké was wat haar broer deed of de broer zelf?**
- ▶ **Zouden Lieke en haar broer nadien nog geholpen kunnen worden om te verwerken wat er vroeger is gebeurd?**

Kan het kapot? •

Je kunt alles wel kapotmaken, zou je denken. Maar is dat wel zo?

- ▶ **Laat de klas in duo's werken.**
- ▶ **Deel A4'tjes uit aan ieder duo, of laat de leerlingen zelf een blaadje uit een schrift scheuren.**
- ▶ **De ene leerling vouwt het blaadje zo klein mogelijk op.**
- ▶ **De andere leerling moet het blaadje proberen kapot te maken. Lukt dat?**

SOAP • IN DE KLAS

Piepjes •

Bij gym doet de klas van mevrouw Bergman een conditietest.

'O nee!' roept Karim als hij de gymzaal binnenloopt. 'Ik haát dit!' In het lokaal staan twee rijen pionnen, twintig meter bij elkaar vandaan. 'Leuk!' zegt Irene. 'Gaan we rennen? Dat kan ik heel goed!'

'Ja,' zegt mevrouw Spaargaren. 'We gaan kijken hoe jullie conditie is. Dit heet de "piepjestest".'

'Klaar voor de start, af!' roept Eline. Ze sprint naar de pion.

'Hoho,' zegt mevrouw Spaargaren. 'We gaan tegelijk. Eerst in een rustig tempo. En dan steeds sneller. Je moet aan de overkant zijn voordat je het piepje hoort.'

Ze gaan van start. Karim is de eerste die afvalt. 'Ik kán niet meer,' puft hij.

Eline is de volgende. 'Dit is niks voor mij,' zucht ze. 'Ik kan alleen gewoon rennen.' Irene gaat dapper door. Steeds een beetje sneller. Zij blijft als laatste over.

'Heel goed!' roept mevrouw Spaargaren. 'Goed gedaan, Irene!'

'Ik ben niet eens kapot,' hijgt Irene trots.

Hilde van Halm

ACTUEEL

© Richard Johnsonuk | Dreamstime.com

Vandalisme •

Wat is vandalisme en wat kost het de samenleving?

De afgelopen tijd waren er in de Verenigde Staten veel Black Lives Matter-protesten. Het overgrote deel van die protesten is vredig verlopen. Helaas zijn er soms ook dingen bewust kapotgemaakt: auto's, winkelruiten, bushokjes.

Het expres vernielen van de spullen van een ander, of iets wat openbaar bezit is, heet vandalisme. Waarschijnlijk heb je zelf ook weleens gezien dat iets op straat kapot was gemaakt. Rond oud en nieuw worden er soms brievenbussen of prullenbakken met vuurwerk vernield. Graffiti spuiten op een plek waar dat niet mag, is ook vandalisme. Voetbalsupporters kunnen ook heel goed spullen vernielen. Ze zijn dan zo boos dat hun club verloren heeft, dat ze bijvoorbeeld de tribunes slopen. Jongeren tussen de 10 en 20 jaar plegen het meest vandalisme. Dit kost de staat jaarlijks erg veel geld. Een nieuw bushokje kost al gauw meer dan vierduizend euro en een brievenbus bijna duizend euro.

Kizzy Chin A Foeng

Vragen voor in de klas

- ▶ **Hoe komt het dat voornamelijk jongeren vandalisme plegen?**
- ▶ **Wat zou je doen als iemand uit je vriendengroep iets op straat expres kapot wil maken?**
- ▶ **Wanneer vind je graffiti kunst en wanneer vind je het vandalisme?**
- ▶ **Wat vind jij een gepaste straf voor een jongere die vandalisme pleegt?**
- ▶ **Zijn plunderen en vandalisme tijdens een protest anders dan het slopen van een speeltuin? Leg je antwoord uit.**

Toelichting voor de docent

- ▶ **Bekijk dit filmpje over vandalisme in een speeltuin in Amsterdam (1'18).**
- ▶ **Lees de tekst en bespreek de vragen met de klas.**

Link: <https://youtu.be/D6iQh1Wfpm>

BIJBEL & WERELD

Messen •

Over Kaïn en Abel en het verbod op de verkoop van messen.

'Kaïn! Waarom kijk je zo donker, waarom zit je je broer zo te beloeven?' vroeg God. 'Kijk uit wat je doet! Jij moet sterker zijn dan de kwaadheid binnen in je!'

Maar het was al te laat. Kaïn was zo jaloers op zijn broer Abel, dat hij hem meenam naar buiten en hem daar dood sloeg.

Zo kan het gaan. Dat je blind en doof bent voor iedereen die je probeert tegen te houden. En dat je dan iets kapotmaakt wat nooit meer te herstellen is. Kaïn bleef de rest van zijn leven getekend door de moord op zijn broer. Maar zo hóéft het niet te gaan. Soms helpt het wél, als iemand vraagt waar je eigenlijk mee bezig bent. Of even een time-out nemen. Denken: Ben ik dit serieus van plan? Die ander kapotmaken?

En daarbij kunnen alle beetjes helpen. Neem nou dat besluit van de grote winkelketens om geen messen meer te verkopen aan jongeren beneden de zestien. Je eerste reactie is misschien: Wat maakt het uit? Dan pik je toch het mes uit je moeders keuken. Of je laat iemand van achttien een mes voor je kopen. Natuurlijk, je vindt altijd wel een weg. Maar misschien is zo'n drempel net genoeg. Even pauze. Om je af te vragen of een ander overhoop kunnen steken wel echt zo'n goed idee is.

Barbara de Beaufort | Bij Genesis 4:1-16

Vragen •

- ▶ **Vind je het stoer om een mes bij je te hebben? Of juist stom?**

Vragen ••

- ▶ **Waarom zou iemand eigenlijk een mes bij zich willen dragen?**
- ▶ **Waarom helpt de waarschuwing van God aan Kaïn uiteindelijk niet? Zijn leven lang getekend is door de moord op zijn broer?**

*God,
boosheid laait snel op.
en jaloezie is gauw gewekt.
Een vuist is snel gebald
en een mes is vlug getrokken.
Voor je het soms beseft,
maak je als mens iets kapot.*

*Help ons daarom om
een beetje op elkaar te letten.
Om ervoor te zorgen dat er
niet iets onherstelbaars gebeurt.
Geef dat we elkaar behoeven
voor rampzalige acties.
En help ons om het goede
in elkaar wakker te maken.*

WERELD

'Rot op!' ••

Een jonge Nederlandse vrouw reageert op een foto van vluchtelingenkinderen.

Op Facebook zie ik een foto van kinderen die op straat slapen. Het zijn vluchtelingenkinderen uit het verbrande kamp in Griekenland. Een jonge Nederlandse vrouw reageert onder deze foto met: 'Rot op naar je eigen land!' Ik moet terugdenken aan wat vrienden uit Eritrea tegen me zeiden. Ze hadden als vluchtelingen hier in Nederland eindelijk een plek gevonden. 'Ons huis, ons dorp in de steek laten. De begraafplaats van onze voorouders. De Middellandse Zee over in een gammel bootje.' Wanneer doe je zo iets? Als je leven bedreigd wordt, als je geen enkele kans meer hebt, als je wereld kapot is. Het moet wel héél erg zijn, wil je naar een land vluchten waar mensen 'Rot op!' tegen je zeggen.

Ik zoek de Facebook-pagina op van de vrouw die dat schreef. Foto's van bloemen in haar tuin. En van haar hondje met een soort lampenkap op, omdat hij een kapot oor heeft. Dat hondje vindt ze dus belangrijker. Wat zal ik haar schrijven? 'Rot op met je hondje!?' Ach nee. Ik denk maar weer aan wat de Eritreeërs zeiden: 'Wij laten ons niet kapotmaken. Wij vechten voor een beetje geluk in ons leven. Net als jullie. Net als iedereen.'

Henok Evertsz

- ▶ **Wanneer zou jij uit Nederland wegvluchten?**
- ▶ **Zou je dan naar een gebied toe gaan waar sommige mensen roepen: 'Rot op!'?**

JONGEREN

Verraden ••

Soms maken mensen je vertrouwen kapot.

Bij iets kapotmaken, denk je al gauw aan spullen. Maar je kunt ook een relatie met iemand kapotmaken, bijvoorbeeld als je in een relatie vreemdgaat. Dan maak je het vertrouwen kapot. Ik heb zelf nooit echt een vriendschap kapotgemaakt. Maar ik heb zelf wel ooit mijn vertrouwen in een paar vrienden verloren. Je voelt je dan verraden, terwijl die anderen waarschijnlijk niet eens weten wat ze hebben aangericht.

Fleur, 19 jaar

- ▶ **Wat is erger: spullen die kapotgaan of relaties die kapotgaan?**
- ▶ **Sterker, wat is erger: spullen kapotmaken of een relatie kapotmaken?**
- ▶ **Op welke manieren kunnen relaties kapotgaan?**

© Avesun | Dreamstime.com

Je lijf gesloopt

Het coronavirus kan je hele lichaam kapotmaken.

Je zult wel moe zijn van het c-woord. Maar hoe langer het de wereld beheerst, des te meer er over het coronavirus bekend is. Leek het eerst vooral een longziekte – waardoor mensen hoesten en benauwd zijn – nu weten we dat covid-19 veel meer schade aanricht.

Nee, lang niet iedereen wordt ernstig ziek. Gelukkig niet. Maar als het virus echt toeslaat, gaat het ook als een razende tekeer. Artsen staan steeds opnieuw perplex. Behalve dat het virus de longen kapotmaakt, hebben patiënten soms veel bloedstolsels in hun bloedvaten. Levensgevaarlijk natuurlijk! Het virus verstoort ook je immuunsysteem. Normaal werkt dat als een goed op elkaar afgestemd orkest. Maar het virus schakelt als het ware de dirigent uit, waardoor er chaos ontstaat. Het afweersysteem draait dol en je immuuncellen verwoesten alles wat ze tegenkomen, ook gezonde cellen. Daardoor vallen de nieren uit en lopen lever en hersenen schade op. Door dat laatste hebben patiënten verlies van geur en smaak, concentratieproblemen en geheugenverlies. En mensen die herstellen, blijven nog heel lang moe. Kortom, je hele lijf doet mee, en niet iedereen redt het. Geen leuke boodschap. Maar zolang er geen vaccin is, is dit waarmee we moeten leven.

Jeanet Aartsen

Vragen voor in de klas

- ▶ **Wist jij dat het coronavirus je hele lijf kan slopen?**
- ▶ **Ken jij mensen in je omgeving die ernstig ziek zijn of werden door corona? Herken je de genoemde symptomen? Wil je er iets over vertellen?**
- ▶ **Helpt info over de ernst van deze ziekte om je aan de maatregelen te houden?**

Toelichting voor de docent

De leerlingen zullen verschillend omgaan met de maatregelen tegen corona. Maar de ernst van de ziekte valt moeilijk te ontkennen.

- ▶ Lees het intro en peil welke symptomen van covid-19 de leerlingen kennen. Zet dat eventueel in steekwoorden op het bord.
- ▶ Lees de tekst dan en bespreek de vragen.

Groene kerken

Groene kerken willen meehelpen aan het herstel van de aarde.

In de Bijbel staat hoe God in zes dagen de hemel en de aarde schiep. Het is geen historisch verslag van de evolutie, maar een loflied, een gedicht op Gods prachtige schepping. Elk couplet, elke dag, heeft hetzelfde ritme: God zegt wat er moet gebeuren, het gebeurt en het eindigt met 'En God zag dat het goed was.' Als God dan na zes dagen zijn hele schepping overziet, is hij dik tevreden. 'God keek naar alles wat hij had gemaakt en zag dat het zeer goed was,' staat er in bijbelboek Genesis. Niet gewoon goed, maar *zéér goed*. De lucht, de dieren, de zeeën, de bomen, de mensen, het is allemaal prachtig gemaakt. Maar wat is er in onze tijd over van deze prachtige aarde? Wij mensen maken de aarde kapot. De lucht vervuult, dieren en planten sterven uit. Dat is de mensen in kerken niet ontgaan. Zij richtten een netwerk van 'Groene kerken' op. Dat netwerk helpt plaatselijke kerken om duurzamer en groener te worden. Denk maar aan zonnepanelen op het kerkdak, een natuurtuin bij de kerk, ledlampen in het gebouw en het scheiden van afval. Zo willen ze een bijdrage leveren aan het herstel van de schepping en mensen bewust maken. Inmiddels doen er al ruim 300 – vooral protestantse – kerken mee. Ook zijn er 15 moskeeën betrokken bij dit netwerk.

Jeanet Aartsen | Bij Genesis 1

Vragen

- ▶ **Had jij weleens van 'Groene kerken' gehoord? Kan zo'n netwerk helpen om mensen duurzamer te laten leven?**
- ▶ **Denk jij dat de aarde kapotgaat als we er nu niets aan doen? Leg je antwoord uit.**

Vragen

- ▶ **Leven gelovige mensen duurzamer dan niet-gelovigen? Zouden ze dat moeten?**
- ▶ **Waarom zouden er ook moskeeën betrokken zijn bij dit netwerk?**
- ▶ **Van wie is de aarde?**

God, wat goed dat er mensen zijn die inzien dat de aarde kapotgaat als we doorgaan zoals we nu leven. Die kritisch kijken naar hun eigen rol en zeggen: 'Dat moet anders.'

Wat goed dat er mensen zijn die het niet bij mooie woorden laten, maar die de handen ineenslaan en er samen voor proberen te zorgen dat de natuur zich weer herstelt.

Want zij laten zien dat je al heel veel kunt verbeteren als je wilt. Daarom: dank u voor zulke mensen.

Beeldenstorm anno 2020

Net als in 1566 werden dit jaar opnieuw standbeelden omvergehaald.

In 1566 was de beeldenstorm: overal vernielden protestantse christenen heilige beelden van de katholieken. Volgens de protestanten stond in de Bijbel dat je geen beelden mocht vereren. De beeldenstorm wordt ook wel gezien als een opstand van de gewone mensen tegen de kerk die hen onderdrukte. Hoe dan ook: alles moest kapot. De meest prachtige beelden gingen eraan. In juni dit jaar was er een nieuwe beeldenstorm. Nu gingen beelden van 'foute helden' eraan. In Amerika trokken ze beelden omver van generaals die vochten tegen afschaffing van de slavernij. In Engeland schreven ze op het beeld van Churchill de tekst: 'was een racist'. Churchill vond het witte ras beter dan de rest. In Rotterdam beveiligen camera's het beeld van Piet Hein. Ook hij wordt in verband gebracht met de slavenhandel.

Voor mij is geen enkel beeld heilig. Sommige beelden mogen best van hun voetstuk af. Maar moet het kapot? Misschien wel. Misschien is zo'n beeldenstorm nodig om dingen echt te veranderen in de maatschappij?

Bas van der Sijde

- ▶ **Is beeldenstorm een gevolg of een oorzaak van veranderingen?**
- ▶ **Moeten 'foute' beelden wel of juist niet kapot?**
- ▶ **Zie jij andere mogelijkheden om met deze beelden om te gaan?**

JONGEREN

Van alles ging niet door

Akkelina was er kapot van dat haar groep 8 dit jaar anders verliep.

Ik was er het afgelopen jaar best wel kapot van dat door corona heel veel dingen niet doorgingen. Zoals het kamp naar Ameland. Ik had er heel erg naar uitgekeken. Ook de musical van groep 8 werd anders gedaan. Normaal is er een optreden voor publiek, maar dat kon nu niet. Dat was heel erg jammer. Gelukkig mochten we het filmen in de Albert Heijn. Daar waren ik en mijn klasgenoten dan wel weer heel blij mee!

Akkelina, 12 jaar

- ▶ **Wat vond je het ergste dat door corona niet door kon gaan?**
- ▶ **Het coronavirus heeft al veel kapot gemaakt. Noem met elkaar een aantal dingen.**

© Guruxox | Dreamstime.com

Recycling

Repareren en recyclen helpen de afvalberg te verkleinen.

Recycling van apparaten is natuurlijk goed om de afvalberg niet nog verder te laten groeien. Maar zo lang mogelijk met je spullen doen en ze laten repareren is nog beter voor het milieu.

Het kost veel energie en zeldzame grondstoffen om smartphones, tablets en computers te maken. Een duurzame keuze is dus: vervang de geheugenkaart, batterij of harde schijf. Dan kan je apparaat weer een tijdje mee. Of verkoop je wat oudere laptop via Marktplaats, geef 'm aan een vriend of vriendin of breng 'm naar de kringloop. Ook de elektrische heggenschaar van je ouders, de koffiemachine en je föhn verdienen een tweede leven. In diverse wijken in vele plaatsen in ons land vind je een Repair Café. Daar helpen handige mensen je bij het repareren van je apparaat. Gratis en voor niks. Wil je echt van je spullen af, gooi ze dan niet bij het restafval. In veel elektrische apparaten zitten namelijk schadelijke stoffen. Bij aankoop van een nieuw apparaat kun je je oude bij de winkelier inleveren. Kleine apparaten kun je ook gratis kwijt bij diverse grote winkels.

Richard Havenaar

Vragen voor in de klas

- ▶ **Wat vind je van het Repair Café? Zou je erheen gaan?**
- ▶ **Is het slim om een oude koelkast te blijven gebruiken?**

Toelichting voor de docent

Wat doen leerlingen met dingen die kapotgaan? Weggooien of repareren? Naar de kringloop of recyclen? NB: een oude koelkast verbruikt veel meer energie dan een nieuwe!

- ▶ Hou eerst de volgende peiling: - Wat doe jij met een gescheurde spijkerbroek? - met oude DVD's die je niet meer gebruikt? - met kleding die je niet meer draagt? - met je oude mobiel als je een nieuwe koopt?
- ▶ Lees daarna de tekst voor en bespreek de overige vragen.
- ▶ Laat dan het filmpje over het recyclen van mobiele telefoons zien (2'06). Link: <https://vimeo.com/248840611>

'Ik maak je kapot'

'Denk maar niet dat ik bang voor je ben! Ik maak je helemaal kapot, man!' Stoere taal van iemand die zich misschien helemaal niet zo stoer voelt... Hoe banger je bent, hoe harder je moet roepen om dat niet te laten merken. En hoe meer je de ander als vijand ziet, met wie het nooit meer goed komt. 'Laat hem in de grond zakken...' Wraakgevoelens kunnen sterk zijn. Laat die pester nu maar eens voor paal staan. 'Lachen, joh!' Met die gedachte gaat Jona op reis. Eigenlijk is hij doodsbang voor de mensen in Nineve, zijn grootste vijanden. Maar nu kan hij wel zijn haatgevoelens volop botvieren. Hij scheldt ze lekker uit: 'God maakt jullie helemaal kapot.' Want God heeft hem gestuurd en die is het helemaal met Jona eens. Toch?

Nou niet helemaal... De mensen in Nineve veranderen door Jona's woorden. En dat leidt bij God tot een ommekeer: Hij laat genade voor recht gelden en besluit de stad en zijn inwoners te sparen. Maar Jona wil wraak. Hij gaat er eens goed voor zitten. In de schaduw van een boom die God speciaal voor hem heeft laten groeien! Een worm knaagt aan de wortels van de boom. 'Wat is dit nou, God?' moppert Jona. 'Eerst geeft u me een boom en nu maakt u hem kapot?' Maar God antwoordt: 'Dat is maar een boom, in Nineve wonen mensen. Die zijn veel belangrijker! Ook al maken ze fouten.'

Wies van Pijkeren | Bij Jona

Vragen

- ▶ **Heb jij leedvermaak als iemand voor schut staat?**
- ▶ **Hoe zou je het vinden als jouw vijand iets ergs overkomt?**

Vragen

- ▶ **Kun jij goede dingen zien van iemand aan wie je een hekel aan hebt?**
- ▶ **Wat is het risico van denken in vijandsbeelden? - In de politiek, het racisme-debat, het milieudebat.**

God, verlos ons van de negatieve krachten die in ons op kunnen komen.

Van de agressie die opspat als iemand ons gemeen behandelt.

Van het vernietigende wraakgevoel dat ons verbeten maakt.

Van de haat die ons kan verteren en elke toenadering de grond inboort.

Geef dat we inzien dat deze krachten vaak meer kapotmaken dan ons lief is. Dat we ons er niet door laten leiden.

Reparatie-pa

Mijn vader had vroeger een bedrijf. Daar repareerden ze scheepsmotoren en maakten ze speciale onderdelen voor machines. Mijn vader ging met pensioen en verkocht zijn bedrijf. Maar hij wilde wel iets nuttigs doen met zijn vrije tijd. Daarom startte hij een nieuw bedrijfje waar je kapotte dingen naar toe kunt brengen. Bijvoorbeeld föhns, stofzuigers of een strijkbout. Mijn vader repareert die, zodat ze weer een lange tijd mee kunnen. Hij geeft kapotte dingen dus 'een tweede leven'. Vaak lukt dat, in een enkel geval ook niet. Je hebt meer van die plekken in het land, waar je kapotte dingen kunt laten repareren. Natuurlijk kun je apparaten die het niet meer doen ook gewoon weggooien. Mensen denken dat iets laten maken duurder is dan het nieuw kopen. Volgens mijn vader valt dat reuze mee. Als dat apparaat nu in het milieu terecht komt, zijn de kosten later veel hoger. Hij stoort zich er wél aan dat de dingen van nu veel sneller stuk gaan dan van vroeger. Dat helpt het milieu ook niet echt. Dus: heb je een strijkbout van je oma, breng hem naar een Repair Café. Daar kijken ze wat ze kunnen doen. En trouwens: 'ouderwetse' dingen zijn nu weer helemaal hip. Dat heet vintage.

François Weststrate

- ▶ **Waarom zou jij een kapot apparaat (laten) repareren, of waarom niet?**
- ▶ **Waarom kost iets wat je weggooit ook veel geld?**
- ▶ **Stel dat spullen nooit kapotgaan, wat betekent dat voor het milieu, voor de economie en voor de werkgelegenheid?**

JONGEREN

Beppe

Aukje was er kapot van, toen haar oma overleed.

Toen ik hoorde dat mijn beppe (oma) was overleden, was ik daar erg kapot van. Ze had namelijk kanker en kon niet meer beter worden. Ik hield erg veel van haar. Ik wist wel dat het niet lang meer zou duren, maar toch kwam haar dood nogal hard aan. Ze heeft me leren haken. En het jammere is dat we het nooit samen af hebben kunnen maken. Ook vandaag de dag mis ik haar nog steeds. Maar ze zit voor altijd in mijn hart.

Aukje, 14 jaar

- ▶ **Heb jij iemand die je erg mist en die veel voor je betekend heeft?**

Het gebruik van de Bijbel

In de Oase zijn alle thema's ontleend aan bijbelpassages. Soms staat er bij een thema een bij elkaar passende reeks verhalen, zoals vorige week over Jakob. Soms ook verschillende bijbelverhalen, die thematisch bij elkaar passen. Dat laatste is deze week het geval.

Hetzelfde verhaal

Het kan voorkomen dat we eenzelfde bijbelverhaal vaker vertellen, omdat er meerdere thema's in doorklinken. Deze week starten we met het verhaal, waarmee we vorige week afsloten: de ontmoeting van Jakob met zijn broer Esau na de vele jaren dat Jakob in het buitenland verbleef.

Vorige week was het de familieband die in het verhaal de boventoon voerde.

Uiteindelijk ben en blij je familie en dat geeft je de kans om problemen te overwinnen.

Deze week is het thema 'Kapot' en daardoor ligt de nadruk op het slechte geweten van Jacob, die probeert zijn broer te paaien met cadeaus. Maar dat is niet nodig.

Verrassend hoe eenzelfde bijbelverhaal verschillende kanten heeft en tot verschillende gesprekken kan leiden.

De link naar nu

Bijbelverhalen krijgen pas hun actuele waarde als je er iets in kunt herkennen van het leven van nu. Zonder dit zozeer in het bijbelverhaal zelf onder woorden te brengen, geven de gespreksvragen én de gebedsintenties al genoeg aanleiding om de link naar nu te leggen.

De teksten op deze twee pagina's zijn van de hand van Hilda Algra.

De vragen en gebedsintenties zijn van Désiré Brokerhof.

MAANDAG

Vertrouwensbreuk

Een verhaal over aartsvader Jakob en zijn broer Esau.

Je tweelingbroer na zo veel jaren weer terugzien, hoe eng kan dat zijn? Nou, behoorlijk! Voor Jakob in ieder geval wel. Hij is doodsbang. Lang, heel lang geleden, toen ze een jaar of zestien, zeventien waren, was Jakob halsoverkop weggevlucht van huis. Want Esau had geroepen: 'Ik vermoord die stiekemer!' Die stiekemer was Jakob, daar was geen twijfel over mogelijk. En Esau meende het, ook daarover geen twijfel.

Jakob moest vluchten voor zijn leven. Hij had het er zelf naar gemaakt. Hij had namelijk de erfenis voor Esau bij hun oude, blinde vader weggegraaid. Dat valt op geen enkele manier goed te praten, al had Jakob dat wel lang geprobeerd – voor zichzelf. Jakob had voor goed het vertrouwen van zijn broer kapotgemaakt. Nu, tientallen jaren later en een stuk wijzer, snapt hij maar al te goed dat Esau nog steeds woedend op hem is en hem zijn rotstreek alsnog betaald zal zetten. Dus dat hij letterlijk doodsbang is, is niet zo raar.

Ze gaan elkaar ontmoeten, straks, er is geen ontkomen meer aan. Jakob redt wat er nog te redden valt. Hij bidt God om hem en zijn gezin te redden uit de handen van Esau. Hij stuurt een enorme vracht cadeaus vooruit om Esau te paaien en loopt met knikkende knieën zijn broer tegemoet. Zijn vrouwen en kinderen volgen op afstand.

En Esau? Zodra hij Jakob ziet, rent hij met gespreide armen op hem af. 'Jakob, broer! Daar ben je, eindelijk! Ik heb je zo gemist!' Hij omhelst hem alsof hij hem nooit meer wil loslaten. De beide mannen huilen in elkaars armen. Voor Esau heeft de tijd de breuk geheeld. Wat kapot was, krijgt een nieuwe kans.

Genesis 32:10-12 en 33:1-4

Gespreksvragen

- ▶ Dit is hetzelfde verhaal als afgelopen vrijdag, maar anders verteld. Wat is het verschil?
- ▶ Is Jakob nog dezelfde als toen hij zijn broer bedroog?
- ▶ Hoe komt het dat Jakob zo bang is om zijn broer te zien, terwijl dat helemaal niet nodig blijkt?

Gebedsintentie

Heer, wees met alle broers en zussen, die tegen elkaar op moeten boksen. Geef dat wij in onze gezinnen de harmonie kunnen bewaren en elkaar met respect behandelen.

DINSDAG

Wie niet horen wil...

Het succes van Jakobs vader Isaak heeft ook een keerzijde.

Alles wat zijn handen aanraken, verandert in goud. Niet letterlijk natuurlijk, maar bij wijze van spreken. Isaak heeft extreem veel succes in alles wat hij doet. Als hij zaait, oogst hij een half jaar later twee keer zoveel als de boeren in de omgeving met een vergelijkbaar stuk grond. Zijn koeien krijgen twee keer zo veel kalveren als normaal en geven twee keer zo veel melk. Hetzelfde geldt voor de geiten en de kamelen. Isaak, de vader van Jakob, had een leven als een vorst. Hoe doet hij dat toch? Heeft hij een geheim middelje, een bijzonder soort mest of zoiets?

De knechten van de boeren in de omgeving hebben de knechten van Isaak al tig keer bevroegd. Maar die blijven volhouden dat Isaak gewoon *mazzel* heeft: Gods zegen over alles wat hij doet.

'Ja, ja, dat zal wel. Die *mazzel* zorgt er anders wel voor dat onze bazen óns erop aankijken. Ze zien dat wij niet zo veel oogsten. Dus doe even wat minder je best, ja.'

'Sorry, hoor,' zeggen Isaaks knechten, 'waar doen jullie moeilijk over? Jullie oogsten zijn toch ook goed? En we doen trouwens niet speciaal ons best. We doen gewoon ons werk.' Oké, wie niet horen wil, moet maar voelen, besluiten de jaloerse knechten. Ze vernielen expres de waterputten die de vader van Isaak nog had gegraven. Ze doen het zo grondig, dat de knechten van Isaak de putten niet meer kunnen maken. Nou kunnen ze zelf hun vee ook niet meer te drinken geven, maar alles beter dan dat succes van boer Isaak te moeten aanzien.

De koning hoort van de onrust in de streek. Hij vraagt Isaak het land te verlaten. Nu zitten die jaloerse knechten met het droge land, terwijl Isaak honderd kilometer verderop succesvol kan boeren. Maar daar zitten ze dan tenminste niet meer met hun neus bovenop.

Genesis 26:12-17

Gespreksvragen

- ▶ Hoe komt het dat die knechten de waterputten vernielen?
- ▶ Wat is het verschil tussen 'mazzel' hebben in ons gewone taalgebruik en in dit verhaal?

Gebedsintentie

Heer, geef ons uw zegen over wat wij doen. Geef dat we beseffen dat ons succes niet zomaar van óns is, maar dat alles wat we krijgen, komt uit uw hand. Dank u voor het leven.

WOENSDAG

Toekomst

Nebukadnessar droomt over de ondergang van zijn rijk.

Koning Nebukadnessar heeft al de hele week last van één droom. Het was niet eens een nachtmerrie, niet zoiets als ontdekken dat je naakt op een podium staat, of met monsters die je achtervolgen. Nee, het was een standbeeld waar hij naar keek, dat instortte. Zo raar. Dat móét iets betekenen. Een boodschap van de goden? Een voorspelling van de toekomst? Zijn eigen droomuitleggers kunnen hem niet helpen. Maar Daniël wel. Daniël zegt: 'Dit was uw droom: u zag een reusachtig beeld, met een gouden hoofd, zilveren borst en armen, een buik van brons, benen van ijzer. De voeten waren voor een deel van ijzer en voor het andere deel van klei. Toen rolde er een steen tegen de voeten van het beeld. Het beeld stortte in en verpulverde helemaal. De wind blies het gruis weg. Dat was uw droom. Hij gaat over de toekomst van uw rijk. U bent het gouden hoofd, edel en zuiver. Maar na u komt een minder machtig koninkrijk, niet van goud maar van zilver. En daarna komt een nog minder machtig koninkrijk, van brons. Het vierde koninkrijk zal hard zijn als ijzer. Dat zal alles en iedereen verpletteren. Niet alleen andere koninkrijken, ook de eigen bevolking zal eraan onderdoen. Daarna komt er een tweedeling. Een deel is hard als ijzer, een ander deel kwetsbaar als klei. Tussen die twee is geen verbinding mogelijk. Die verdeeldheid wordt de ondergang van dat rijk. En dan die steen die tegen de voeten rolt: dat is het koninkrijk van God. Dat zal alle koninkrijken vernietigen. Gods koninkrijk zal stevig zijn, uit één stuk. Het is honderd procent goed en het zal eeuwig blijven bestaan. Dan is er voorgoed een einde aan al het onrecht in de wereld.'

Daniël 2:24-45

Gespreksvragen

- ▶ Waaraan gaat het rijk van koning Nebukadnessar uiteindelijk ten onder?
- ▶ Wat is het bijzondere van Gods koninkrijk, dat in de droom wordt voorspeld?
- ▶ Vind je dit een donkere of een hoopvolle droom?

Gebedsintentie

Heer, geef dat wij in de verdeelde wereld van nu standvastig strijden tegen het onrecht. En dat we gesterkt door de verwachting van uw koninkrijk blijven geloven in heelheid en genezing.

DONDERDAG

Samen iets opbouwen

De stadsmuur van Jeruzalem die vernietigd was, wordt na de ballingschap hersteld.

De oude vrouw vertelt aan haar kleinkinderen over haar terugkeer naar Jeruzalem: 'Aan die toren heb ik nog helpen bouwen. Dat had je niet gedacht hè, je ouwe oma een bouwvakker. Ha ha, nee hoor, ik was geen bouwvakker. Maar mijn zussen en ik hielpen wel mee aan de herbouw, samen met mijn vader. Hij was stadsdeelbestuurder, dat wist je toch wel? Niet? Oh, nou ja. Iedereen deed trouwens mee. Apothekers, tempelknechten, juweliërs, koopmannen, priesters, mannen en vrouwen, écht iedereen. We namen allemaal een stuk van de stadsmuur voor onze rekening. Wij werkten aan de Bakoventoren. Je moet je voorstellen: de muur had 150 jaar lang in puin gelegen. Er waren zelfs al hele struiken en bomen op gegroeid. Waarom we hem weer wilden opbouwen? Kind toch, wat een vraag! De muur was de trots van onze voorouders. Tegelijk met de verwoesting was ons volk weggevoerd, in ballingschap. Maar in de loop der jaren kwamen steeds meer mensen terug. Ze bouwden nieuwe huizen, maar die muur lag nog altijd in puin. Alsof we niet echt thuis waren in onze stad. Maar het was zo'n puinhoop, er was geen beginnen aan. Toen is Nehemia toch begonnen. Hij heeft het georganiseerd, heeft iedereen opgetrommeld. Geweldig was het, die saamhorigheid, sámen iets opbouwen. Als één man noemen ze dat, hihi, ook mijn zussen en ik. En we deden heus niet onder voor de sterke kerels hoor, dat je dat niet denkt. Als je vijftien liter water kan dragen, kun je ook een balk op zijn plaats leggen. We zijn nog genoemd ook, kijk maar in dat lijstje aan de muur. Tussen al die namen van wie welk stukje van de muur herbouwd staan ook wij: "Het gedeelte met de Bakoventoren werd hersteld door..." Hier, kijk: "Sallum..." Dat is mijn vader. En daarnaast staan wij, zijn dochters.'

Nehemia 3:1-31

Gespreksvragen

- ▶ Hoe kwam het dat de oude vrouw zich toen niet thuis voelde in haar eigen stad?
- ▶ Waarom was indertijd een stadsmuur zo belangrijk?

Gebedsintentie

Heer, wat geweldig is het om samen iets wat kapot is weer op te bouwen. Geef ons de kracht en de saamhorigheid die daarvoor nodig zijn. Want ook nu is er inzet en elan nodig, en helende kracht.

VRIJDAG

Toch maar niet

Onheilsprofeet Jona is strenger dan zijn opdrachtgever.

Jona is een onheilsprofeet. Een heel goeie ook nog eens. God stuurt hem naar Nineve, een gigantische wereldstad. Miljoenen mensen wonen er. Jona moet hun de waarheid zeggen.

Het is een volle dag lopen van de buitenwijken naar het centrum. Daar gaat hij 's morgens vroeg op een trap bij het marktplein staan. Tegen alle mensen die langskomen roept hij: 'Dit is een boodschap van God. Jullie leven zo slecht, dat God deze stad over veertig dagen zal verwoesten.'

De mensen denken niet eens: 'Die man is gek', maar ze zeggen tegen elkaar: 'Hij heeft gelijk, we zijn helemaal verkeerd bezig, het roer moet om!'

Het nieuws gaat als een lopend vuurtje door de stad. Iedereen maakt goede voornemens. Dieven worden gulle gevers aan goede doelen. En iedereen draagt een boetekleed. Daarmee laat je zien dat je je bewust bent van je schuld aan God en mensen. Ook de koning trekt zijn koningsmantel uit en slaat een boetekleed om. Hij komt van zijn troon en gaat op de grond zitten. Hij beveelt dat alle mensen en dieren in Nineve moeten vasten: 'Niemand mag nog eten of drinken tot de veertigste dag voorbij is. God zal zien dat we echt spijt hebben en serieus proberen ons leven te beteren. Misschien bedenkt God zich dan en zal de stad niet worden verwoest.'

Iedereen in Nineve houdt zich aan dit koninklijk bevel. En ja hoor, God ziet het en besluit Nineve toch niet te verwoesten. Iedereen blij. Behalve Jona. Die vindt dat God zich aan zijn afspraken moet houden. Die vindt dat Nineve moet worden verwoest, zoals beloofd. Ook al kost dat miljoenen levens.

Jona 3

Gespreksvragen

- ▶ Is het terecht dat Jona God aan zijn belofte wil houden?
- ▶ Waarom moest Jona de inwoners van de stad eigenlijk gaan waarschuwen?
- ▶ Wat is de waarheid die Jona moest gaan vertellen?

Gebedsintentie

Heer, u bent genadig wanneer wij naar uw woord willen luisteren. Laten we berouw tonen voor de dingen die wij verkeerd doen. En geef dan dat onze wereldstad niet zal worden verwoest.